

Sabima kartleggingsnotat 6-2023

Insektkartlegging i Smørkleppdalen, Vinje kommune, Telemark, sesong 2 (2023)

Av Thor Jan Olsen, Sarpsborg

INNSAMLING AV INSEKTER TIL LANDS OG TIL VANN

INTRODUKSJON:

Prosjektet gjennomføres i Smørkleppdalen, på områder under gården Runningen. Denne gang også utvidet til å omfatte strand ved Vinjevatnet.

Emneord: Kartlegging, biller, sommerfugler, Vinje.

Bakgrunn: Insektfaunaen i Vinje er dårlig undersøkt. Det er likevel registrert noen spennende arter her tidligere, blant annet mnemosynesommerfugl (*Parnassius mnemosyne*) rødlistet som NT – nær truet, - og alvesmyger (*Pyrgus alveus*) rødlistet som EN – sterkt truet.

ÅRETS PROSJEKT:

Våren kom sent i år. Det var snø på 17. mai, og ikke før ut i juni var forholdene gode for insektfangst. Godværet holdt seg en måneds tid, før mer varierende vær satte inn, - men regn og tordenvær satte ikke stopper for innsamlingene.

HØYFJELLET: Det ble satt opp to malaisetelt på rundt 900 moh. Ett ved Fiskemovatn sørvest (860 moh). Her ved Fiskemovatn ligger en sørvendt blomstereng (Runningslåtta) som virker lovende med hensyn til biomangfold.

Tiden strakk ikke til for grundigere undersøkelser i år, men dette er et område med muligheter.

- Det andre malaiseteltet sto ved Kvæventjønne, i et lite dalsøkk i fjellet. Dette er en lun flekk som gir beskyttede forhold for det som lever der. Rundt 1000 moh.

SELVE SMØRKLEPPDALEN: Det går en gårdsvei innover Smørkleppdalen, langs rasmark der mnemosynesommerfuglen finner levekår. Der beiter sau gjennom sommeren. Det er et vilt og spennende terreng.

VINJEVATNET: Som et lite tilleggsprosjekt: Litt utenfor Smørklepp, men i samme område finner vi Vinjevatnet. Interessant med hensyn til vanninsekter. Fine sandstrender, frodige sivkanter, - kanskje kan vi finne mye mer her hvis vi tar oss bedre tid et annet år...?

RUNNINGEN: Mye av håvfangsten fant sted i Runningens nærområde. Det er en variert natur, med både tørre områder, fuktig blandingskog og stor elv. Gården har enger med husdyr, og er del av en gammel bebyggelse fra den tiden da man levde mer i harmoni med naturen. Det er mye gammel og urørt skog i området.

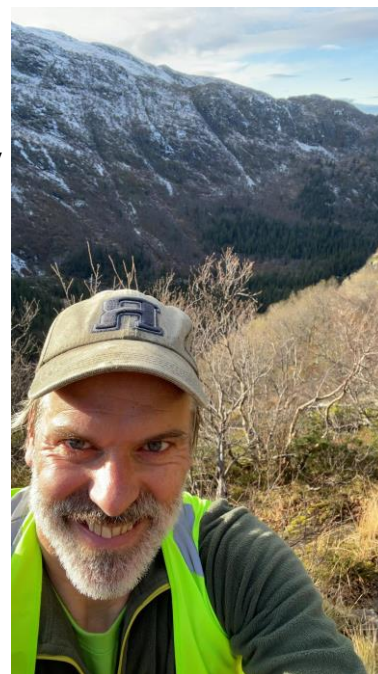
INNSAMLINGSPERIODE: Fra tidlig juni til starten av oktober 2023.

FELTARBEIDET:

HØYFJELLET: Her kan vi foreløpig ikke komme med noen resultater. Malaisetelt ble første gang satt opp relativt tidlig (etter at snøen forsvant i fjellet ut i juni), men de ble ødelagt av uvær (knekt, veltet og tomme beholdere). Vi ga ikke opp, og telt ble satt opp på nytt. Denne gang ble vi overrasket av snø, men 23. oktober var det såpass snøfritt igjen at fellene kunne redde ned. Gjennomgang av materialet herfra blir noe forsinket i forhold til denne rapporten.

*Innholdet i malaiseteltbeholderne domineres av Diptera.
Lite, men godt..(?)*

Hans hentet feller i høyfjellet.

SELVE SMØRKLEPPDALEN: Sauene ga oss mulighet til søk etter møkkbiller, og vi fant en del arter. Det var også et par arter vannbiller i en liten bekk langs dalføret.

VINJEVATNET: Vinjevatnet ligger kort vei fra gården, og strandsonen egner seg godt til søk etter sivbukker og andre vannkjære småkryp. Vi fant ihvertfall en sivbukkart, og flere vannbiller.

RUNNINGEN: Det «daglige» søket i gårdens nærområde ble gjerne foretatt av familien Aase Willemsen i fellesskap. Lysfangst av nattsommerfugler, håvfangst på dagtid, og oppmerksomhet i det daglige er stikkord her. Så man en råttten planke som hadde ligget en god stund i gresset, måtte den undersøkes. Lysfangsten ga en rekke arter, men foreløpig stort sett vanlige arter. Ellers var det en del biller å finne.

Helhjertet innsats for å finne og kartlegge områdets insektfauna.

Artslister blir utarbeidet, og artene blir lagt inn på Artsobservasjoner.

Bestemmelsesarbeidet blir for det meste foretatt med stereolupe, bortsett fra sommerfugler som som oftest kan bestemmes direkte ut fra litteratur. Andre grupper krever mer nitide studier av individene, og vil ta mer tid. Men alt innsamlet materiale vil bli tatt vare på for mulig senere bestemmelse.

RESULTATER

Etterhvert som vi får bestemt dyrene, blir informasjonen lagt inn på Artsobservasjoner. Dette skjer fortløpende. En del sommerfugler og biller er lagt inn den siste måneden. Det skal være nye funn for regionen blant artene,

SIKKERHET:

I et terreng som flere steder kan betegnes som «vilt», blir det naturlig nok viktig å overholde sikkerhetsregler. For de fleste turene er det vektlagt at man ikke skal gå alene, det skal være tilgang til førstehjelp, og det er viktig med mobildekning (noe vi dessverre ikke har herredømme over, men vi har kartlagt hvor det er dekning og ikke). De fleste involverte har dessuten god kunnskap om terrenget, om hvor det er rasfare eller andre naturutfordringer.

DELTAKERE I PROSJEKTET:

Anne Lene Aase Willemsen, Hans Willemsen, Thora Aase Willemsen (7 år), Vebjørn Aase Willemsen (4 år), Evald Aase Willemsen (4 år), Gro Reiersen Aase og Thor Jan Olsen.

TAKK

Vi ønsker å takke SABIMA for støtte til kartleggingsarbeidet vårt.

Vi må også takke Sindre Ligaard, Vestby, for masse god hjelp med identifikasjon av biller.

LITTERATUR:

Aarvik L, Hansen L O, Kononenko V: «Norges Sommerfugler» (Oslo 2009)

Palm E: «Nordeuropas Pyralider» (Danmarks Dyreliv, Bind 3 (København 1986)

Ødegaard F og Staverløkk A: «Stikkeveps i Norge» (Trondheim, 2022)